

Aandachtspunten Statencommissies – bespreking ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2025

In deze bijlage zijn de aandachtspunten voor de Herziening 2025 opgenomen. Dit zijn de aandachtspunten die zijn meegegeven tijdens de bespreking van het ontwerp van de Herziening Omgevingsbeleid 2025 in de Statencommissies van 14 en 19 november 2025 op een rij gezet.

Inhoudsopgave

Commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen	2
Commissie Bereikbaarheid en Wonen	4
Commissie Economie en Energie	9
Commissie Landelijk Gebied.....	20
Commissie Ruimte en Milieu.....	30

Commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen

A020-CU

Aandachtspunt

Het eerste punt, de omgevingsvisie is een instrument uit de Omgevingswet en er staan best wel onderwerpen in die daar eigenlijk helemaal niks mee te maken hebben. Het grootste deel van ambitie 1, misschien wel 100 procent van ambitie 1, en ook een groot deel van ambitie 4.2, of eigenlijk beleidsdoel 4.2, eigenlijk hoort dat hier niet thuis. Daarmee belasten we ook dit onderwerp met een veel bredere procedure. Het is ook niet nodig omdat het niet integraal beleid is. Wat mij betreft zouden die onderwerpen eruit kunnen en zouden die puur in de begroting thuis horen, alleen de ruimtelijke effect van bijvoorbeeld bij erfgoed zetten, naast subsidie zit er ook ruimtelijke effecten en die horen natuurlijk wel hier thuis. Ook bij archeologie zitten onderwerpen die hier ook echt thuishoren.

A021-CU

Aandachtspunt

En dan het derde punt, rijksmonumenten en molens in goede staat, staat iets dat het doel binnen handbereik lag. Als je naar de begroting kijkt waar de streefwaarde van 9 naar 11,6, is dat niet binnen handbereik. Tegelijkertijd hebben we woensdag een amendement aangenomen waarom het misschien wel weer binnen handbereik ligt. Maar pleidooi is vooral om te zorgen dat het met elkaar overeenkomt wat er in de begroting straks staat. Misschien niet de begroting '26, want dat gaat niet meer, maar wel die van '27 en wat hier staat en of dat inderdaad dan een uitspraak is dat het binnen handbereik ligt of niet, dat laat ik even GS over. Maar het zou goed zijn dat het bij elkaar past en klopt.

A019-D66

Aandachtspunt

Daarnaast vinden we natuurlijk jongerenparticipatie heel erg belangrijk en daar willen we ons ook op inzetten.

A022-FvD

Aandachtspunt

De eerste is hoe gaat waargemaakt worden wat hier staat, die volledige transparantie, communicatie voor, tijdens en na participatie? Ik wil graag zien dat dat echt concreet gemaakt wordt, want dat lijkt een beetje hoog over hoe het er nu staat.

A023-FvD

Aandachtspunt

En het tweede aandachtspunt is hoe daadwerkelijk geborgd wordt dat inwoners niet alleen gehoord worden, maar ook zien dat hun inbreng daadwerkelijk terugkomt in de besluiten?

A024-SGP

Aandachtspunt

Dan strategisch grondbeleid, had SGP een bijzonder geheel. Als je strategisch iets aankoopt, heb je in beeld wat je ermee wilt. Althans, dat zou logisch lijken. Nu bepaalt GS binnen vijf jaar na aankoop wat de provincie met die grond gaat doen. Wat de SGP betreft is dit geen houdbare strategie. Volgens de SGP koop je iets aan als je weet wat je ermee wilt. In zijn algemeenheid hadden we daar graag een duidelijke strategie in dit document op gezien, maar die zit er niet in. Het lijkt de SGP sowieso handig dat dit past binnen integrale afwegingen, dus waarom zit het er niet in.

A025-SGP

Aandachtspunt

Als GS, even een voorbeeld, als GS landbouwgrond aankoopt, klopt het dan dat GS eerst bij die aankoop kijkt hoe zij die grond eerst binnen de landbouw kan inzetten voor landbouw, bijvoorbeeld extensiveren? Graag duidelijke reactie GS. Zo niet, is GS bereid dat alsnog in het omgevingsbeleid op te nemen? Hoe ziet GS haar strategisch beleid ten opzichte van haar visie op allerlei domeinen, waar steeds geborgd wordt dat er voldoende grond blijft voor die bepaalde sector?

Commissie Bereikbaarheid en Wonen

A003-BBB

Aandachtspunt

Op welke wijze borgt GS dat gemeenten, met name kleine kernen, voldoende maatwerkruimte behouden om lokaal passende woningbouwoplossingen te realiseren, gezien de toegenomen beperkingen uit de herziening en de noodzaak om leefbare dorpen te behouden?

A005-CDA

Aandachtspunt

Voor wat betreft wonen, voorzitter, het beschermingsgebied om bebouwde ruimte beslaat vrijwel alles buiten BSD. Wat het CDA betreft is het goed om hier zuinig mee om te gaan, maar niet ten koste van de belangrijkste opgave waar we voor staan op het gebied van woningnood, toekomstbestendige economie, klimaat en milieu. We doen dan ook een dringend beroep om de mogelijkheden voor lokaal maatwerk optimaal te benutten.

A006-CDA

Aandachtspunt

En uitstekend dat er onder stedelijke ontwikkeling een nieuw artikel is toegevoegd om te borgen dat er rekening gehouden wordt met voldoende voorzieningen bij stedelijke ontwikkelingen. Zorg ervoor dat dit ook goed is geborgd bij nieuwe locaties is onze oproep.

A007-CDA

Aandachtspunt

Voorzitter, als we het dan toch over bereikbaarheid hebben, dan ga ik hier ook mee door. Want onder het kopje uitwerking van de koers van Zuid-Holland lezen we op bladzijde 32 over de zwaarbelaste wegen en onderhoud daarvan: “De provincie stimuleert ook vervoer over spoor en water als alternatief voor vrachtverkeer over de weg”. Wat het CDA betreft wordt dit dat de provincie stimuleert dat ze ook over het spoor en het water als alternatief voor personen en vrachtverkeer over de weg gaat duiden.

A008-CDA

Aandachtspunt

Voorzitter, want als we het hebben over de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, lezen we op bladzijde 38 dat er een integrale afweging gemaakt zou worden voor stedelijke ontwikkeling en ruimte voor andere opgaven en gewenste leefomgevingskwaliteiten. Wat het CDA betreft, voorzitter, voegen we hier als argument ook nog de benodigde vitaliteit van een dorp of een woonkern aan toe.

A009-CDA

Aandachtspunt

Als we het hebben over duurzame en stille nieuwe luchtvaart, voorzitter, dan voegen we aan de argumenten dan toe dat wat het CDA betreft, voegen we hier dan aan toe, herhaal ik mezelf, waarbij de provincie tevens meewerkt aan alternatieven voor vervoer over de korte en middellange afstanden.

A010-CU

Aandachtspunt

Dan heb ik drie specifieke aandachtspunten als het gaat om de dichtheid bij nieuwbouw. Dan is het vorige coalitieperiode is er voor gekozen om ruimte voor maatwerk te bieden als het gaat om passend bij het karakter van het dorp en stad. Want als we zuinig zijn op onze ruimte, dan betekent dat ook dat we zuinig zijn op onze ruimte als er nieuw wordt gebouwd. Nu wordt er een ondergrens bepaald van 33 woningen per hectare, dus wordt deels afgestapt van het uitgangspunt. Wat is de meerwaarde van deze ondergrens en doet het geen geweld aan de differentiatie tussen stedelijk en landelijk gebied, is mijn vraag.

A11-CU

Aandachtspunt

Dan de maatschappelijke voorziening. Het is positief dat de omgevingsverordening expliciet aandacht is voor de ruimte voor maatschappelijke voorzieningen, waaronder in ieder geval sport en spel, recreatie en eerstelijnszorg. Maar dan is voor mij wel de vraag, waar is de ruimte voor ontmoeting voor buurthuizen, voor geloofsgemeenschappen?

A013-D66

Aandachtspunt

Daarnaast fiets. Er staat ook in dat toename van fietsgebruik wordt ingezet in de omgevingsvisie en hier hoort ook goede fietsveiligheid bij, bij de ambitie. Het is van belang dat in de omgevingsvisie dit ook staat, omdat dit een maatstaf is voor gemeenten om te zorgen voor voldoende veilige fietspaden, preventie en handhaving. Dit is nog onvoldoende terug te vinden in de herziening. Het is belangrijk om dit mee te nemen, ook om rekening te houden met verschillende modaliteiten op fietspaden.

A017-FvD

Aandachtspunt

Vanuit Forum voor Democratie zien wij in deze omgevingsvisie een duidelijke beweging richting meer provinciale sturing en wat ons betreft te veel beperkingen aan wonen en bewegingsvrijheid.

A018-FvD

Aandachtspunt

Neem de woningbouw. In onze provincie sturen we bijna uitsluitend op bouwen binnen

bestaand stedelijk gebied, terwijl iedereen ziet dat die gebieden al vol zitten. Gemeenten die buitenstedelijk willen bouwen krijgen naar onze indruk steeds minder ruimte. We moeten naar ons idee oppassen dat met almaar stapelen in wijken waar de leefbaarheid nu al onder druk staat, nog meer problemen ontstaan. Wat Forum voor Democratie betreft, verdient het aanbeveling om gemeenten in voorkomende gevallen meer vrijheden te laten om zelf te bepalen wanneer zij buiten bestaande grenzen gaan bouwen indien daar de ruimte voor bestaat.

A014-GL-PvdA

Aandachtspunt

Op het gebied van bereikbaarheid zien wij geen hele grote aanpassingen. Daarin vinden wij het in algemene zin wel heel belangrijk dat iedereen zich vrij kan bewegen, want bereikbaarheid is een primaire levensbehoefte. Zonder mobiliteit vindt er namelijk geen ontmoeting plaats en dus geen samenleving. We benadrukken daar graag nog even dat we het heel belangrijk vinden dat de openbare ruimte ook goed en veilig toegankelijk is voor vrouwen en dat we ruimte hebben voor openbaar vervoer in onze provincie en dat bushaltes zo toegankelijk mogelijk zijn en daar zullen wij ook goed op blijven letten als we dit beleid straks vaststellen.

A016-JA21

Aandachtspunt

Wat ons betreft had deze sessie die we vandaag hebben eigenlijk aan de voorkant moeten plaatsvinden. Nu achteraf zienswijze indienen als Staten op een voorstel van GS is de omgekeerde wereld als kaderstellend orgaan. Als het mandatenbesluit in januari naar de Staten komt, zullen we ook een voorstel doen om deze hele gang van zaken te wijzigen

A159-JA21

Aandachtspunt

Dan tot slot over het omgevingsbeleid over wonen. Welke mogelijkheden zijn er in dit omgevingsbeleid als provincie als tussenoplossingen of pleisters plakken met betrekking tot flexwonen, zonder dat men vluchteling of migrant moet zijn. Ik kan daar even een concreet voorbeeld over opnemen. Dan staat er dus in het letterlijk verslag nu weer Vlaardingen, maar goed, dat is alleen maar goed, in Vlaardingen hebben wij een Oekraïne-dorp gebouwd voor maar liefst 1.000 Oekraïners. Dat is unaniem aangenomen als gemeenteraad, hartstikke blij. Probleem is alleen daarmee met de wet- en regelgeving, dat daar geen Nederlanders, Vlaardingers, mensen met een Nederlands paspoort mogen wonen, waardoor je een soort gesegregeerd dorp krijgt, wat niet de wat mij betreft de integratie ten goede komt. Wat wij heel graag zouden zien is dat we een soort gemengde variant daarvan maken. Volgens de wet- en regelgeving kan dat niet, anders zit je heel lang met je vergunningsaanvragen. Nu kan je gebruik maken van noodwetten en dat soort dingen. Ik zou heel graag willen weten wat voor mogelijkheden de provincie heeft in deze om het nieuwe omgevingsbeleid om dat soort dingen wel mogelijk te maken en ook bijvoorbeeld tijdelijke woningbouw voor de eigen inwoners, om het even tussen aanhalingstekens te plaatsen, wel plaats laten vinden op basis van die noodwetten, dus sneller kunnen bouwen.

A012-PvdD

Aandachtspunt

Voorts sluiten wij ons aan bij wat de heer Rogier zei over alternatieven voor vliegverkeer, in zijn geval had hij het over de korte afstand, laat ik me daar dan voor dit moment bij aansluiten. Ik voeg daaraan toe dat wij graag willen dat vliegverkeer in de provincie Zuid-Holland veel minder groot ruimtebeslag neemt. En een van de manieren om daartoe te komen is sluiting van Rotterdam Airport.

A001-PVV

Aandachtspunt

Een opmerking is, let op dat duurzame alternatieven niet ten koste gaan van traditionele bereikbaarheid. Modernisering en verduurzaming zijn belangrijk, maar tegelijkertijd mag het niet leiden tot verslechtering van bestaande verbindingen voor auto en logistiek. Het is heel belangrijk dat op een hele goede manier de knelpunten, bijvoorbeeld de N-wegen of N3 bij Zwijndrecht-Dordrecht wordt aangepakt.

A002-PVV

Aandachtspunt

Dan aan GS de vraag om expliciet te maken hoe de herziening bijdraagt aan betere bereikbaarheid en waar eventuele verslechtering ook vertraging te verwachten valt.

A015-SGP

Aandachtspunt

In eerste instantie even het uitdaagrecht, misschien is dat voor een groot deel ook van toepassing op dit. Wat ons betreft zou de GS daar nog eens even heel naar goed naar moeten kijken als het gaat om de omschrijving. Volgens mij staat daar niet alles.

A162-SGP

Aandachtspunt

Dan Sliedrecht-Noord, voorzitter. In deze periode gaat Sliedrecht-Noord niet meer op de 3 ha kaart belanden. Is GS bereid de hectares die Sliedrecht-Noord zou inbrengen en is afgesproken in het coalitieakkoord, nu in te zetten voor landelijke gemeenten om perspectief te houden de komende tien jaar?

A004-VVD

Aandachtspunt

Ik zie in dit stuk nu vooral heel veel gericht op bouwen tot en met 2030. Heb ik alle begrip voor, want dat is natuurlijk waar we ook voor aan de lat staan in deze periode. Alleen vanuit het toekomstperspectief en de tijdsdruk die wij kennen in bouwen van woningen, zou ik ook graag zien dat er in een volgende versie alvast heel goed nagedacht wordt over de toekomst na 2030. Dat we gaan kijken, wat hebben we daar straks in nodig, zonder dat we, en daar ben ik absoluut tegenstander van, allerlei demografische ontwikkelingen een beetje gaan

weg zitten denken van dat zal wel meevallen. Demografische voorspellingen en cijfers zijn en blijven dermate belangrijk dat we die wel degelijk heel belangrijk moeten vinden in onze voorspellingen voor de woningbouw

Commissie Economie en Energie

A049-BBB

Aandachtspunt

De BBB-fractie ziet in de Herziening van 2025 veel aandacht voor verduurzaming, digitalisering en circulaire economie. Op zich positief, maar we maken ons wel zorgen dat de balans tussen beleid en bedrijvigheid dreigt te verschuiven. De provincie wil sturen op transitie, eerst herstructureren voordat uitbreiding mag, CO2 reduceren voordat groei kan en eerst plannen voordat ondernemers aan de slag kunnen. Dat klinkt mooi, maar in de praktijk betekent het vaak meer regels, minder ruimte. Voor BBB moet beleid niet belemmeren maar mogelijk maken. En onze economie is niet alleen high tech en circulair, maar ook agrarisch, logistiek en industrieel. De haven, de tuinbouw en het MKB zijn economische dragers van Zuid-Holland. Zij verdienen het vertrouwen en ontwikkelruimte, geen dichtgetimmerde beleidsagenda.

A050-BBB

Aandachtspunt

Tuinbouw. Verduurzamen, ja, maar met een verdienmodel. De transitie mag geen verkapte krimp betekenen, geef ondernemers de zekerheid en minder bureaucratie.

A051-BBB

Aandachtspunt

De haven en industrie. Energietransitie is belangrijk, maar niet als dat ten koste gaat van werkgelegenheid en concurrentiekracht. De haven moet economische drager blijven, niet alleen een klimaatproject.

A052-BBB

Aandachtspunt

En human capital, daarvan vinden wij het goed dat de provincie inzet op scholing, maar we willen benadrukken dat ook het vakmanschap niet vergeten moet worden en investeren in mbo en technische beroepen is investeren in toekomstig werk. Wij willen een koers waarin duurzaamheid hand in hand gaan met doenvermogen, geen transitie om de transitie, maar beleid dat bijdraagt aan bestaanszekerheid, innovatie en regionale spreiding van bedrijvigheid. Onze oproep aan GS, stelt de ondernemers centraal, niet het beleidsmodel.

A053-BBB

Aandachtspunt

De BBB wil vandaag helder zeggen, als we het hebben over energie, Zuid-Holland heeft afspraken gemaakt in de RES over waar wel en niet naar wind wordt gezocht. Die afspraken zijn bedoeld om duidelijkheid te geven. Houdt u zich hieraan, alstublieft. We willen zo snel mogelijk een actueel overzicht van de actuele stand van zaken van de RES-afspraken. Graag een toezegging daarvoor. BBB heeft al vaker gezegd, het kan niet zo zijn dat GS nu alvast buiten kaart 24 nieuwe zoekgebieden verkent, terwijl bestaande afspraken nog niet

eens zijn uitgevoerd. Dat is juridisch misschien wel mogelijk, maar bestuurlijk onhandig en maatschappelijk onverstandig. Zo jaagt u opnieuw onrust aan in het buitengebied zonder een concreet plan.

A054-BBB

Aandachtspunt

En BBB wil geen nieuwe windturbines buiten de RES-afspraken. Zet die energie maar op zee, daar zijn de opbrengsten groter en daar is de weerstand kleiner. Onze polders en ons open landschap zijn niet bedoeld voor industriële windparken. We willen betrouwbare, stabiele energie. Wij zeggen ja tegen zonnedaken, ja tegen warmte, innovatie en geothermie, maar vooral ja tegen kernenergie.

A055-BBB

Aandachtspunt

Ik was gebleven bij de SMR's. Zij bieden stabiele, schone en constante stroom, zonder horizonvervuiling en zonder afhankelijkheid van het weer. Daarnaast ontbreekt de aandacht voor levenszekerheid. Het net loopt vol, bedrijven kunnen niet uitbreiden, boeren elektrificeren hun erf niet, de woningbouw loopt vast en daar zit de echte bottleneck, niet bij de ambities op papier. We zien uit naar de uitwerking van motie 1813.

A056-BBB

Aandachtspunt

Prioriteer eerst leveringszekerheid en netcapaciteit voordat u nieuwe opwek toevoegt

A060-CDA

Aandachtspunt

Hij geeft aan dat de uitbreiding van campusbeleid in het omgevingsbeleid niet opportuun gevonden wordt, althans, zo schrijft GS. Maar wat is volgens GS het juiste instrument dan om deze uitbreiding waar die aan gekoppeld zou kunnen worden?

A061-CDA

Aandachtspunt

Het is goed dat, volgens mij heb ik dat mevrouw Van Raamsdonk ook horen zeggen, dat de ruimte voor circulair nu officieel wordt opgenomen. Dat is ook hoognodig, want we hebben ambities. Denkt GS dat de stappen die de visie gaat zetten voldoende zijn om de versnelling in de circulaire transitie in te zetten?

A062-CDA

Aandachtspunt

Dan vraagt hij ook, vragen wij ook, aandacht voor schuifruimte ten behoeve van die circulaire

economie of verdichting binnen BSD, of dat nog niet opgenomen is, wordt dat wel in de volgende herziening gedaan? En voorkom te strikte regelgeving die flexibiliteit en maatwerk onnodig ingewikkeld maken en graag een toezegging daarover.

A063-CDA

Aandachtspunt

En de laatste vraag, wordt er voor zuinige omgang met ruimte ook gekeken naar meervloerse bedrijfsruimte, dus meer ook bouwen in de hoogte voor bedrijven

A064-CDA

Aandachtspunt

Wij kunnen ons goed voorstellen dat er veel onrust is ontstaan in de regio's, nadat het kaartje met onderzochte locaties werd gepubliceerd. Daarom hebben wij de afgelopen periode ook contact gezocht met fracties, lokaal in de gebieden waar deze herziening veel impact zou gaan krijgen. En daar hebben zij ons een aantal dingen aangegeven. Wat is de waarde van de RES 1.0 waar ook de provinciebestuurder haar handtekening onder heeft gezet? Daar staan biedingen in die in de OER nu als onvoldoende worden beoordeeld, had het dan niet beter geweest om eerst een herijking te doen binnen die verschillende RES-sen.

A065-CDA

Aandachtspunt

hoe kijkt de provincie aan tegen het feit dat grote delen van het Groene Hart in de afgelopen decennia juist beschermd zijn tegen grote maatschappelijke invloeden, zoals bijvoorbeeld de HSL die grotendeels onder het Groene Hart ondertunneld is aangelegd? En hierbij haal ik dan ook onze eigen recent unaniem aangenomen motie aan, de heer Datema deed dat ook al, over het unieke karakter en het bijzondere waarde van het Groene Hart. Zij geven ook aan dat in het Groene Hart nauwelijks buiten BSD uitgebreid mag worden voor woningbouw of bedrijvigheid ter bescherming van het zo kenmerkende open landschap, dat wordt dan als argument gebruikt, maar zoeklocaties wind bevinden zich wel in dat buitengebied. De CDA-fractie begrijpt wat aangevoerd wordt, maar wil ook een constructieve houding aannemen in het zoeken naar mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie. En zeker omdat het grote probleem van netcongestie gevoeld wordt en belemmerend werkt op gewenste ontwikkelingen, daar had de heer Grond het net ook al over en dat er weinig over de netcongestie ook in de herziening genoemd wordt.

A066-CDA

Aandachtspunt

Daarom lanceren wij nu het Goereese model en dat doe ik eigenlijk op basis ook van eigen ervaringen. Ik kom zelf van Goeree-Overflakkee, daar hebben we de slag dertien jaar geleden al gemaakt om de RES uit te voeren. Daar hebben wij een aantal voorwaarden destijds in opgenomen en ik zou heel graag zien dat die voorwaarden ook als voorbeeld gaan dienen voor deze Herziening van het Omgevingsbeleid. En dat Goereese model is op Goeree-Overflakkee tot stand gekomen in nauwe samenwerking met bewoners, ondernemers en de provincie, waterschap. Ik noem enkele voorwaarden en we zullen dat

verder ook nog schriftelijk uitwerken. Daarin is opgenomen een afstandsnorm van 900 meter op de dichtstbijzijnde wijk, dorp of buurtschap, een afstandsnorm van 450 meter op de eerste solitaire woning, woningen die binnen die 450 meter worden molenaarswoning of worden onder bepaalde voorwaarden opgekocht. Er is mogelijkheid voor differentiatie in tiphoogte. Wij hebben hier in deze OER alleen maar windturbines, zijn er opgevoerd van 240 meter. Maar wellicht dat daar gewoon differentiatie in gezocht kan worden. Instellingen van een omgevingsfonds, uitgaan van een coöperatieve deelname, stilstandsregelingen. Er werd al gerefereerd aan Windpark Spui. Daar hebben we als provincie als goed is leergeld voor betaald.

A046-CU

Aandachtspunt

We hebben eerder aandacht gevraagd voor een beleidskader wat de provincie Utrecht heeft als het gaat om het vormgeven van lokaal eigendom en ook scherp maken aan welke inspanningsverplichtingen exploitanten van windparken moeten voldoen om daadwerkelijk aan die eisen van gedeeld eigendom tegemoet te komen. En wij wachten met smart op dat beleidskader en dat zou voor het eind van dit jaar komen en ik hoop dat dat ook mee kan genomen kan worden. Dat geef ik als aandachtspunt mee aan GS bij de herziening. Daarmee sluit ik me aan bij de vragen van D66.

A047-CU

Aandachtspunt

Dan de windzoeklocaties. Daar is de afgelopen tijd al veel over gegaan. Voorzitter, de ChristenUnie is zuinig op het Groene Hart en niet voor niets hebben we een motie ingediend waar al aan gerefereerd werd, die

werd ondersteund door de volledige Staten die dat ook uitspreekt. Voorzitter, de ChristenUnie is van mening dat wind op land nodig is, maar niet overal kan. Onze voorkeur is plaatsing langs infrastructuur zoals wegen en waterwegen en eventuele uitbreiding van bestaande locaties, maar waarbij ook recht gedaan moet worden aan de geleerde lessen rond Windpark Spui. Het voorstel omvat een aantal locaties die niet lijken te voldoen aan deze eisen en ten koste gaan van het open landschap. We wachten natuurlijk zienswijzen ook van betrokken burgers en gemeenten af, maar kan me zomaar voorstellen, wat de ChristenUnie betreft, dat we een aantal van die locaties liever niet terugzien in het definitieve voorstel.

A048-CU

Aandachtspunt

En daarnaast vraagt de ChristenUnie zich af of we de lessen hebben geleerd van het rapport van de Rekenkamer over het Windpark Spui. De Rekenkamer zei niet wachten op de landelijke afstandsnormen. De Rekenkamer deed aanbevelingen over wendbaar normeren over een maximale geluidsnorm voor absoluut geluid aan de gevel en over het benutten van juridische ruimte voor maatwerkgeluid. In reactie op die aanbevelingen schreef GS onlangs dat normen over geluid bij windturbines in de nieuwe landelijke normen zullen worden opgenomen. Maar die normen zijn er nog niet. En uit de reactie van GS op de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer bleek ook dat door GS de rechtszekerheid van een

vergunninghouder belangrijker lijkt te worden gevonden dan het kunnen ingrijpen bij onvoorziene omstandigheden na realisatie en ingebruikname van de windturbines, die kunnen leiden tot onevenredig grote overlast. Voorzitter, daarmee lijken de aanbeveling van de Randstedelijke Rekenkamer enigszins terzijde te worden geschoven omdat men wacht op de landelijke normen. Een doelbereik lijkt voorop te staan, maar hoe wordt dan invulling gegeven aan het voorzorgsprincipe? En mijn fractie geeft in ieder geval mee dat bij het definitieve voorstel dit voor ons een belangrijk aspect is waar mijn fractie aan zal toetsen. Robuuste normen ter voorkoming van onevenredig grote overlast voor omwonenden als er plekken zijn waar wat ons betreft windenergie wel gerealiseerd zou kunnen worden.

A034-D66

Aandachtspunt

Dus de ambitie om de RES-doelen te halen, die is vanzelfsprekend, omdat we duurzame energie nodig hebben en ook omdat we dat gewoon met elkaar hebben afgesproken. En ondanks dat de communicatie de afgelopen periode niet goed is gegaan, moeten we wel stappen zetten en ik ben blij dat GS daar proactief in acteert. Het liefste zou ik natuurlijk hebben dat gemeenten en regio's hier concrete voorstellen doen waarmee we de doelen halen, maar aangezien dat tot op heden niet is gebeurd, moeten we dit proces in om te zorgen dat we wel bij de doelen komen die we met zijn allen hebben afgesproken. Ik laat me graag verrassen als gemeentes, regio's alsnog aan de slag kunnen en met voorstellen komen, dan heeft dat de prioriteit en de voorkeur.

A035-D66

Aandachtspunt

En als er een aantal windmolens, of dat zonnepanelen zijn of wat dan ook bijkomt, dan vergroot dat wel de uitdagingen als het gaat over netcongestie en in de voorliggende documenten vind ik de aandacht daarvoor wat mager. Daar had ik eigenlijk iets meer van verwacht, want dat is een cruciaal element in het duurzame energiesysteem. Dus mijn vraag is, kan GS mij aangeven op welke manier dit wel in de visie en verordening verwerkt wordt?

A036-D66

Aandachtspunt

Want op het moment dat je regels wil stellen, bijvoorbeeld als je zegt van bij de vergunningverlening, we hebben dat doel van 50 procent lokaal eigendom, dan zou je misschien ook kunnen zeggen dat is een onderdeel van de vergunningsvoorwaarde om op het moment dat je daaraan voldoet, dan kunnen we een vergunning verlenen. Dat zou een hele concrete maatregel zijn om daar een stap in te zetten en dat zou je dan ook moeten regelen, dus kom je bij het omgevingsbeleid uit. Ik ben benieuwd of dat of de gedeputeerde iets met die suggestie kan. En nadat we dit uitgebreider met zijn allen gaan bespreken, ook naar aanleiding van het plan dat van GS gaat komen, zit het proces dan ook zo in elkaar dat op het moment dat we daar conclusie dingen met elkaar zeggen dat dat nog in de herziening meegenomen kan worden? Dat zou ook nog fijn zijn.

A030-GL/PVDA

Aandachtspunt

de communicatie vanuit de provincie was soms zoekend en op deze manier met de herziening die voor ons ligt, zijn we trots dat wij stabiele kaders met betrouwbare en duidelijke stappenplannen om wel de energietransitie aan te gaan.

A160-GL/PVDA

Aandachtspunt

Ook voor het Haven Industrieel Complex geldt hetzelfde. De toekomst van de haven ligt bij duurzame innovatie, schone productie en goed werk. De lat mag wat ons betreft echt hoger dan wat ons nu voorligt.

A067-JA21

Aandachtspunt

Nadat wij op woensdag 15 oktober spraken over windzoeklocaties in het Groene Hart, werden wij de maandag erna opgeschrikt door een publicatie van het omgevingsbeleid, het omgevingsprogramma en de omgevingsvisie, midden in het herfstreces. Deze stukken lagen er dus eigenlijk al. Het college vergadert niet op dinsdag en niet in een reces, dus de stukken hadden eigenlijk al bij de bespreking betrokken moeten worden. Daarom heeft JA21, met steun van de PVV, Forum voor Democratie, Groep Hart voor Zuid-Holland en JOU eerder een spoeddebat aangevraagd. Vandaag moeten deze, twee dagen na de begroting toch wel redelijk onverwacht, opeens alle commissies over deze stukken spreken om pas vervolgens halverwege 2026 over het Statenvoorstel te spreken. Ongekend.

A068-JA21

Aandachtspunt

Men laat wederom de inwoners in onduidelijkheid gedurende een hele lange periode achter. Het college heeft op eigen initiatief, zonder dat wij kaders meegeven, een hele provincie op zijn kop gezet door deze massale zoeklocaties bekend te maken. 12 stuks aan gebieden waar mogelijk 67 windturbines worden gerealiseerd van 240 meter hoog. Die kaderstellende rol trekken we ook nu terug, daarom hadden wij een twaalfstal moties eerder voorbereid, voor elke zoeklocatie één om niet langer geld en capaciteit aan te voldoen. Dit wilden wij indienen destijds bij het spoeddebat, maar er zullen nu minimaal een half jaar lang nog heel veel mensen, nog heel veel middelen op worden ingezet. Kan de gedeputeerde ook aangeven in welke mate dit het geval is?

A070-JA21

Aandachtspunt

We wensen niet langer in te zetten op netcongestie bevorderende wiebelstroom, dat alleen levert wanneer of de zon schijnt, of het waait. JA wil gewoon vol inzetten op kernenergie en voorlopig nog realistisch doorgaan, ook met fossiele brandstoffen.

A071-JA21

Aandachtspunt

Tot slot, iets waar we allang bang voor waren, is gebeurd. De zinsnede, conform de besluitvorming in Provinciale Staten, ondersteunt de provincie in deze fase de uitwerking van zoekgebieden voor wind in het Groene Hart niet. Dat stond er, maar dat is in ene keer geschrapt uit het omgevingsprogramma. Met andere woorden, om toch maar eens te kijken of dat kan, onvoorstelbaar. Ik zou de gedeputeerde willen vragen of dat weer mag worden toegevoegd aan de stukken.

A037-PvdD

Aandachtspunt

Ik wil beginnen met een compliment, want we zien de worsteling die in de provincie gaande is en we zien dat de provincie probeert om in de transitie op economie en energie ook goede dingen te doen. Maar netto werken we nog steeds meer tegen en zonder afdwingbare regelgeving gaat het sowieso niet lukken. Voorzitter, voor een omgevingsvisie en omgevingsbeleid is dit nog onvoldoende. Op energie is er nog geen beleid als vervolg van de RES voor na 2030 en dat had in deze omgevingsbeleid herziening moeten staan om geen stilstand in de realisatie te veroorzaken.

A038-PvdD

Aandachtspunt

En, voorzitter, energiebeleid begint met besparen en afbouwen wat we niet nodig hebben. Energiebesparing wordt niet afgedwongen en zelfs wettelijke verplichtingen worden niet goed gehandhaafd. En afbouwen zit niet in deze voorstellen, waardoor niet alleen de fossiele industrie doordendert, maar schaarse arbeid en middelen in de verkeerde richting blijven sturen.

A039-PvdD

Aandachtspunt

op papier gebeurt er veel moois in de provincie, maar het beleid faciliteert en stimuleert vooral vertraging van de transitie. Er worden geen keuzes gemaakt wat wel en wat niet willen en de bestaande industrie wordt ontzien, terwijl de armste mensen en de natuur de dupe zijn.

A040-PvdD

Aandachtspunt

Voor zon niet op land, met uitzondering langs bermen van snelwegen, en zon hoort op dak of boven een parkeerplaats en de zonneladder moet afgedwongen worden in het omgevingsbeleid. Dat betekent geen zon op land, zolang alle daken en parkeerterreinen niet vol gelegd zijn. En zonnepanelen als tilt ondersteunende voorziening niet mogelijk maken hier zo. Dat is echt extreem vaag.

A041-PvdD

Aandachtspunt

Voor warmte, de provincie heeft het over een eerlijke transitie, maar zet natuurlijk nadrukkelijk de armste mensen in de kou, letterlijk omdat het te duur wordt en figuurlijk omdat zij de rekening van tien jaar wanbeleid op hun warmte voorgeschied krijgen. De warmtenetten gevoed met warmte uit de Rotterdamse haven zijn een fossiele belastingtruc die met een toekomstig onvermijdelijke invoering van energiebelasting op warmte bij de armste bewoners terechtkomt. Daarnaast is piekvoorziening fossiel en die moet nog vervangen worden en is de basiswarmte alleen op papier CO2-neutraal en moet ook deze bronnen op kosten van de armste mensen onder de nieuwe wet vervangen worden. Voorzitter, Warmteling is ook volgens haar eigen regels niet duurzaam. Ze transporteert alle energie net zo lief en hanteert een temperatuurregime, waardoor duurzame bronnen kansloos zijn.

A042-PvdD

Aandachtspunt

Voorzitter, het afwegingskader warmtekeuze zet gemeente bovendien op het verkeerde been en een apart afwegingskader voor warmte en voor koude is onhoudbaar. Doordat in het beleid voor grootschalige warmte de dure piek voorzieningen fossiel blijven, nog los van de fossiele RES-warmte en wordt vergeleken met duurzame piekvoorzieningen in de alternatieven, dus die zijn wel duurzaam, is het ook het argument van de laagste maatschappelijke kosten onhoudbaar geworden

A043-PvdD

Aandachtspunt

Ook voor pMIEK geldt dat een toets op fossiele subsidies ontbreekt. Concrete besluiten over waar we netcapaciteit prioriteren wordt gebaseerd op een economie waar we nog steeds 40 tot 45 miljard per jaar aan fossiele subsidies uitgeven.

A044-PvdD

Aandachtspunt

Voor zowel energie als economie geldt het omgevingsbeleid moet sturen op afbouw van wat we niet meer willen en opbouw wat we wel willen. Zolang er geen afbouwbeleid is, is van een transitie geen sprake. We zien de positieve intenties, maar zonder afdwingbaar beleid wachten we totdat bedrijven economisch geen toekomst meer hebben, terwijl ze maatschappelijk allang uitgesloten hadden moeten worden. Op alle bovenstaande gebieden worden de nodige doelen niet gehaald. Dat geldt ook voor circulaire economie. De provincie zou echt meer dwingend moeten gaan optreden om deze transitie op tijd mogelijk te maken.

A045-PvdD

Aandachtspunt

aandacht voor de defensie-industrie die wordt ingevuld vanuit economische kansen, terwijl defensie nooit een economische sector zou moeten zijn. We moeten in onstabiele wereld

met een onbetrouwbare VS ons kunnen verdedigen. Dat is het doel niet het vergroten van een economie, ook niet de defensie economie.

A026-PVV

Aandachtspunt

Op 15 oktober is tijdens de Provinciale Staten die motie 1801, getiteld Zuinig op het Groene Hart unaniem aangenomen. De motie verzoekt het college in het vervolgproces en de voorstellen rond de Herziening van het Omgevingsbeleid rekening te blijven houden met de bijzondere waarde en het unieke karakter van het Groene Hart. Hoe de GS deze motie precies interpreteren, is tot de dag van vandaag een raadsel. Schriftelijke vragen van onze fractie om daar duidelijkheid over te verkrijgen zijn, ondanks nadrukkelijk verzoek om deze van antwoord te voorzien voor deze commissievergadering, nog altijd onbeantwoord. Uit het ontwerp van de Herziening Omgevingsbeleid 2025 blijkt echter dat GS alles behalve rekening hebben gehouden met de bijzondere waarde en het unieke karakter van het Groene Hart. De zorgen van tientallen sprekers, honderden brieverschrijvers en duizenden petitietekenaars blijken gegrond te zijn geweest.

A027-PVV

Aandachtspunt

Alles moet wijken om de bestaande RES-doelen te kunnen halen. Een transitie naar energie realisme ontbreekt volledig. Als direct gevolg van het bestaande energiebeleid is netcongestie ontstaan, ruimtegebrek toegenomen en energiearmoede vergroot. Het blijkt ambitie van GS om dat allemaal versneld te willen verergeren. Hoeveel ver is GS hier eigenlijk ingegaan, voorzitter?

A028-PVV

Aandachtspunt

Het is een oneerlijke energie illusie waarbij een visie, een programma, laat staan verordeningen, ontbreken waarmee een stabiel betaalbaar energiesysteem kan worden gerealiseerd. GS willen af van conventionele energiebronnen die ons nu nog van energie voorzien op de vele momenten dat zonne- en windenergie niet toereikend zijn. Een visie, laat staan een programma of verordeningen over welke alternatieve energiebronnen deze conventionele energiebronnen moeten vervangen, waar en wanneer die moeten komen en in welke hoeveelheden ontbreekt ook volledig.

A029-PVV

Aandachtspunt

Het ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2025 schreeuwt wat onze fractie betreft dan ook om stapels amendementen die helaas pas in het voorjaar ingediend kunnen worden. Onze fractie beschouwt het ontwerp ook eigenlijk meer als een concept van een ontwerp. Een stuk rood vlees, zoals een oud-premier ooit zei, wat op tafel is gegooid en iedereen nu op kan aanslaan. GS weet dat voor diverse plannen geen politiek draagvlak bestaat, het maatschappelijk draagvlak ontbreekt en dat ze bovendien praktisch ook onhaalbaar zijn.

Maar toch is ervoor gekozen om de al bestaande onrust nog een beetje extra te voeden. Dit ontwerp kan wat onze fractie betreft terug naar de tekentafel.

A072-VVD

Aandachtspunt

kijkend naar die twaalf locaties, ik heb daar goed over nagedacht en ze schuren eigenlijk allemaal. We hebben een concept-OER gekregen rond de zomervakantie en daar komen voorstellen uit waarvan je eigenlijk zegt, hier zou je hier in optima forma helemaal geen wind willen realiseren. Ze hebben allemaal wat. Cultuurhistorisch, afstand op bewoning, natuur, weidevogels, in de buurt van Schiphol. Eigenlijk zijn ze allemaal niet optimaal geschikt om windturbines van 240 meter te plaats.

A073-VVD

Aandachtspunt

, wind is een middel en geen doel. Wij zien de meerwaarde wel van windenergie, maar wel dat die moet passen in de omgeving. Voorzitter, afspraak is afspraak. Veel gemeenten kozen de RES 1.0 bewust voor zon, juist om dat Groene Hart in het open landschap te beschermen. En nu lijkt het alsof we die afspraken onder druk zetten met nieuwe zoeklocaties voor wind. En dat voelt als een breuk in vertrouwen en hoe gaat GS dat vertrouwen herstellen en hoe kijkt GS ook naar die verschillende gemeenten zoals Nieuwkoop, waar de raad ooit akkoord is gegaan met RES en met de inzet om haar doelen te bereiken, exclusief met zon?

A074-VVD

Aandachtspunt

En, voorzitter, vuistregels, gelden die eigenlijk voor alle locaties of niet? GS zei afgelopen woensdag bij de begrotingsbehandeling, we hanteren twee keer de tiphoogte als minimale afstand tot huizen. Maar leggen we de kaarten over elkaar heen, voorzitter, dan zien we dat de vuistregel in meerdere zoekgebieden gewoon niet gehaald wordt. Waarom geldt deze vuistregel dan nog?

A075-VVD

Aandachtspunt

Locaties 1 tot en met 3, dat zijn Kaag en Braassem en Nieuwkoop. Daar ontstaat echt een wel een beetje een probleem. Provincie stelt daarvoor om te onderzoeken om windturbines van 240 meter hoog daar te gaan onderzoeken, maar dat ligt wel direct in het invloedsgebied van Schiphol. De locatie bij Nieuwkoop ligt op 13 kilometer afstand van de landingsbaan, daar tekenen we dan toch turbines in van 240 meter hoog, wat in de praktijk niet kan. En daar zit bij mij wel een wrang gevoel dat dat het draagvlak lokaal weghaalt voor windturbines op het moment als wij zaken voorstellen die niet te realiseren zijn.

A076-VVD

Aandachtspunt

spring ik even over naar locatie 7, 8 en 12. Dat zijn locaties die eigenlijk midden in een open cultuurhistorisch waardevol landschap liggen in Zuid-Holland. Waar eigenlijk de polder nog echt dat oude Hollandse middeleeuwse landschap is. Is dit nou echt een locatie waar wij als provincie windturbines willen realiseren?

A077-VVD

Aandachtspunt

En als je kijkt naar locatie 11, dat is de locatie in de Drechtsteden, speelt helemaal ook een bijzonder verhaal. In de startnotitie heeft GS aangehaald dat RES-regio 's die achterblijven en geen input leveren, dat die een handje worden geholpen met voorstellen. Drechtsteden blijft niet achter, Drechtsteden gaat haar doel behalen en wij zien daarin geen meerwaarde waarom specifiek deze locatie 11 dan al meegenomen moet worden als zelfs de gemeenteraad van Dordrecht, want deze locatie ligt er specifiek, er nog niet uit is waar dan precies die windturbinelocatie moet komen. Dat is echt te prematuur daarin.

A078-VVD

Aandachtspunt

andere locaties op de kaart, ik zie dat ik niet heel veel tijd meer heb, liggen toch allemaal binnen die twee keer tiphoogte. Daar maak ik me echt wel zorgen over dat de provincie zich dan wel aan haar eigen vuistregel houdt.

A158-VVD

Aandachtspunt

Voorzitter, andere locaties op de kaart, ik zie dat ik niet heel veel tijd meer heb, liggen toch allemaal binnen die twee keer tiphoogte

Commissie Landelijk Gebied

A105-BBB

Aandachtspunt

De herziening van het Zuid-Hollandse Omgevingsbeleid 2025, maar is bedoeld voor de komende jaren, bevat toch wel goede intenties, van klimaatadaptatie tot ruimtelijke kwaliteit. Maar de praktische uitvoerbaarheid en de balans tussen landbouw, natuur en economie blijven grote zorgen voor BBB hier in Zuid-Holland.

A106-BBB

Aandachtspunt

De koers water- en bodem sturend wordt steviger verankerd, maar nadruk op CO2-reductie en beperking van bodemdaling in veenweidegebieden. Tegelijkertijd betekent dit hogere grondwaterstanden beperkingen op graslandbeheer en extra lasten voor de boeren. De provincie spreekt over toekomstbestendige landbouw, maar concrete maatregelen voor behoud van agrarisch verdienvermogen ontbreken nog. Ze zijn van harte welkom vanuit GS.

A107-BBB

Aandachtspunt

Punt 5, integrale benadering van het landelijk gebied. De combinatie van én weidevogelgebied én bosuitbreiding, zelfs 400 hectare tot mijn schrik, CO2-reductie, NNN uitbreiding en dan nog een kreet als beschermingsgebied onbebouwde ruimte, leidt tot stapeling van claims op hetzelfde agrarisch areaal. BBB vraagt om echte integratie in plaats van optelsommen van ambities. En ik ben het ermee eens, dat mag wel eens duidelijk verwoord worden hoe we daarmee omgaan vanuit GS.

A108-BBB

Aandachtspunt

Doorgaand op punt 4, faunabeheer en predatoren. De ontwerpverordening zwijgt over ganzen, kraaien en predatorenbeheer, terwijl juist de boeren in de weidevogelgebieden en natte percelen toenemende schade ervaren. Faunabeheer is en moet een integraal onderdeel worden van het natuur- en gebiedsbeleid en dat missen we nog steeds.

A099-CDA

Aandachtspunt

Het is goed te lezen dat bescherming van landbouwgrond expliciet opgenomen gaat worden in de omgevingsvisie. Zeker is in onze provincies open en groene ruimte van onschatbare waarde en het is juist een kenmerk van ons landelijk gebied. Maar ik heb een maar. In andere commissies bepleit het CDA ook al voor meer flexibiliteit en ruimte om in het landelijk gebied van onze provincie bouw van woningen en uitbreiding van bedrijfsterrein mogelijk te maken, zij het onder echt strikte voorwaarden. En ook in deze commissie wil ik dit pleidooi laten horen. Maar dat brengt ook dilemma's met zich mee, onder andere die bewuste bescherming van landbouwgrond en inderdaad uitbreiding van natuurareaal, wat ook

gewoon nodig is. Maar omdat momenteel woningbouw prioriteit 1 is en ook gemeenten in het landelijk gebied, we hebben dat ook gezien bij ingekomen stukken en brieven die we ontvangen van gemeenten in het landelijk gebied, zij doen een klemmend beroep op ons om meer te mogen bouwen dan nu is toegestaan en daar moet ook grond voor beschikbaar zijn. Daar komt ook nog bij dat sinds kort er ook 50 meter spuitvrije zone gehanteerd moet worden tussen de grens tussen landelijk gebied en nieuwbouwprojecten. Het CDA wil meegeven dat we in die herziening dus ook niet alles klem moeten zetten.

A100-CDA

Aandachtspunt

Daarnaast lezen we vanuit de botsproeven die in de OER ook aangegeven worden dat er veel conflicten zijn tussen enerzijds bescherming weidevogels en andere opgaven, zoals woningbouw en bedrijventerreinen, zoals ik net al noemde. Dat zijn dilemma's die de fractie van het CDA ook voelt. We lezen dat het areaal weidevogelgebied toeneemt van ruim 32 naar bijna 44 hectare en dat is naast belangrijke weidevogelgebieden, dan gaan we ook kansrijke weidevogelgebieden benoemen. Dat is een nieuwe categorie. Wij vragen ons af of dat de oplossing gaat zijn. Er moet namelijk ook goed naar de oorzaak gekeken worden waarom het niet lukt om die stand te verbeteren. Gemeenten geven ons aan dat die uitbreiding van het areaal weidevogelgebied dus soms moeilijk te begrijpen valt. Voor ons is het ook een ondoorzichtig proces. Verder pleiten we al eerder ervoor, maar betrek agrariërs bij het weidevogelbeheer.

A091-CU

Aandachtspunt

ChristenUnie ziet dat een hogere grondwaterstand een positief effect heeft op de leefomstandigheden van boerenlandvogels. Bij het tweede alternatief is veel meer effect mogelijk dan bij het eerste alternatief, waar het college voor lijkt te kiezen. Hoeveel extra geld is er nodig om actieve maatregelen in de kerngebieden uit te voeren, zoals in dat alternatief genoemd wordt?

A092-CU

Aandachtspunt

Punt 2, de ChristenUnie staat in beginsel positief tegenover het onderscheid tussen een belangrijk en een kansrijk weidevogelgebied. Maar tegelijkertijd wordt dat gebied wat bescherming gaat krijgen dan 12.000 hectare groter. Welk effect heeft dat op de beperkingen op de gewenste ontwikkelingen

A093-CU

Aandachtspunt

Punt 3, we waarderen als ChristenUnie de reductiedoelstelling voor ammoniak en voor stikstofoxide die worden vastgelegd in deze visie, of aangepast worden eigenlijk. En mijn fractie mist alleen wel een duidelijke passage over de legalisatie van PAS-melders. Is GS zelf tevreden over wat er over PAS-melders staat en zou daar meer over de rol van de provincie bij PAS-melders in de visie thuishoren?

A094-CU

Aandachtspunt

Punt 4, de laatste op het gebied van de Gezonde natuur, ook steunen wij in principe het werken met emissieplafond per bedrijf en per hectare, dit is het emissieplafond van 35 tot 40 kilo per hectare. Dat heeft veel positief effect op de leefomgeving en biedt kansen voor nieuwe ontwikkelingen, maar het heeft wel een sterk negatief effect op het agrarisch verdienvermogen. Hoe staat het landelijk in onze provincie met de juridische borging en op welke termijn zou dat wel kunnen?

A095-CU

Aandachtspunt

De ChristenUnie vraagt zich af waarom GS de prestatie-eis voor water en bodem niet verankeren in de verordening met de motiveringsplicht voor gemeenten. Alleen zo kan worden geborgd dat water en bodem daadwerkelijk meer sturend is bij de ruimtelijke kunnen besluiten. Waarom kiest die GS hier niet voor, terwijl dit wel beter aansluit bij de Omgevingswet en de provinciale verantwoordelijkheid voor deze gebiedsdekkende veiligheid?

A096-CU

Aandachtspunt

GS stelt voor om de regels aan te passen voor het gebruik van mobiele tankinstallaties in waterwingebieden of grondwater beschermingszone. In plaats van een verbod zou daar ook met een vergunningsplicht die wordt voorgesteld, zou ook een algemene ontheffing kunnen gelden dat veel minder belastend is voor de bedrijven. En het gaat steeds om dezelfde situatie waarbij bouwwerkzaamheden mobiele tankinstallatie nodig zijn om die bouwapparatuur bij te kunnen tanken. Kan GS aangeven of dat ook tot de opties behoort?

A097-CU

Aandachtspunt

De ChristenUnie waardeert de voorzichtige en zorgvuldige aanpak bij de peilverhogingen in de veenweidegebieden. Grondgebruikers moeten in staat worden gesteld om met hulp van de overheid zich aan te passen aan het hogere waterpeil. Maar nu wordt er een standstill voorgelegd met een afwijkingsmogelijkheid voor waterschappen, waardoor je naar beneden zal gaan afwijken, waardoor ook de standstill in de praktijk waarschijnlijk een verslechtering betekent. Hoe kijkt het college naar deze standstill in combinatie met de afwijkingsmogelijkheden, leidt dat inderdaad ook tot verslechtering mogelijk?

A098-CU

Aandachtspunt

En het laatste punt, de ChristenUnie is ook van mening dat we een toekomstbestendige ruimte moeten ontwikkelen. We moeten rekening houden met bodemdaling, droogte, hitte en te veel en te weinig water. Maar mijn fractie twijfelt of het voorgestelde artikel 7.41ff niet te

belastend is voor ruimtelijke ontwikkeling, het gaat daar om het artikel dat je boven de 1.000 vierkante meter verharding een bepaalde plicht hebt. Hoe kijkt GS aan tegen deze omvang van de verharding en is dat ook wel de juiste en is dat wel proportioneel om dan al allerlei zaken te vragen?

A079-D66

Aandachtspunt

Dus wat betekenen de voorgenomen wijzigingen op het gebied van LG voor de mogelijkheden om de doelen op andere domeinen te realiseren, in het kader van integraliteit?

A080-D66

Aandachtspunt

Welke doelen op het gebied van LG realiseert u en welke doelen hebben we het in de prioritering niet gered, als we het hebben over de scherpe keuzes?

A081-D66

Aandachtspunt

En op welke manier ondersteunt de voorgenomen wijziging het gebiedsgericht werken waar we graag naar naartoe zouden willen?

A082-D66

Aandachtspunt

Het emissieplafond, vandaar dat ik daarnet ook op aansloeg, wat mij betreft hebben we het hier over regelgeving en een emissieplafond, zou ik een goed idee vinden om duidelijkheid te bieden richting onze inwoners, specifiek ook de agrarische sector, over wat we de komende tijd van ze nodig hebben. Die moeten we ook gaan vastleggen in regelgeving en volgens mij is dat ook waar we het nu met elkaar over hebben. Wat mij betreft is dat is dat ook onderdeel van de herziening. Als we weten dat we naar die 2 tot 46 procent toe moeten, dan zou ik eigenlijk zeggen, laten we dat gewoon meteen vastleggen, want nu zweven we er nog een beetje omheen van wat gaan we in Zuid-Holland doen, terwijl wij eigenlijk gewoon wel weten waar we naartoe moeten.

A083-D66

Aandachtspunt

En als dat de agrarische sector nog niet over de streep trekt, en de BBB-fractie in het bijzonder, dan zou ik me misschien ook kunnen voorstellen dat we nog wat duidelijker zijn over de drukfactoren. Stikstof is natuurlijk niet de enige drukfactor, daar zijn we het over eens, ook waterkwaliteit, groenblauwe dooradering gaat helpen. Maar in de omgevingsverordening, waar we de dingen echt gaan normeren en vastleggen, lees ik daar eigenlijk weer weinig over. Zou het niet logisch zijn om daar ook wat strakker op te sturen, juist als onderdeel van de integrale aanpak om het landelijk gebied vooruit te helpen?

A084-D66

Aandachtspunt

Klimaatadaptatie – en het principe van water en bodem sturend – lijkt stevig verankerd en klinkt overtuigend op papier, maar wat betekent dat in de praktijk? Ik mis concrete slagkracht en doelstellingen. Ook in de verordening kan ik geen concrete normen terugvinden. Ook als het Rijk er niet mee komt, moeten we onze eigen stap vooruit durven zetten.

A115-FvD

Aandachtspunt

Vanuit Forum voor Democratie maken wij ons zorgen over de stapeling van natuur-, water- en klimaatdoelen die in deze voorgestelde wijziging omgevingsbeleid worden opgelegd aan onze boeren, ons landschap en onze dorpen. Want deze herziening biedt veel verplichtingen, maar omgekeerd steeds minder perspectief voor degenen die nog altijd verantwoordelijk zijn voor ons kwalitatief ongeëvenaarde voedselvoorziening. De provincie stuurt op veenvernatting, hogere waterpeilen, extra natuurdoelen, klimaatadaptatie, biodiversiteitsherstel en ruimte voor energieprojecten. Maar voor zover wij hebben kunnen nagaan, wordt nergens in deze stukken helder gemaakt wat dit alles betekent voor de landbouw in Zuid-Holland. Hoeveel grond verliezen boeren en hoeveel bedrijven zullen daarnaast economisch geraakt worden?

A116-FvD

Aandachtspunt

Het OER laat zien dat waterpeilverhoging en veenvernatting grote risico's kennen. Schade aan bedrijfsvoering, wateroverlast, hoge kosten, terwijl er anderzijds grote onzekerheden zijn of de beoogde doelen überhaupt wel gehaald gaan worden, tegengaan van klimaatverandering en verbetering van de weidevogelpopulatie. Toch kiest de provincie ervoor om deze lijn door te zetten. Mijn vraag is dan, in het verlengde van de opmerkingen die eerder onder andere ook door de VVD en BBB gemaakt werden, waarom kiest GS voor een koers die boeren opzadelt met hogere waterpeilen, terwijl het eigen OER er geen twijfel over laat bestaan dat deze maatregelen grote economische schade en regelmatig ook wateroverlast voor de omgeving veroorzaken?

A117-FvD

Aandachtspunt

? Daarnaast maakt deze herziening de indruk op het buitengebied nog groter door ruimte te reserveren voor wind- en zonneparken, terwijl we weten dat deze projecten volgens netbeheerders de netcongestie eerder verergeren dan oplossen. Vraag aan GS, wat is dan de logica om landbouwgrond op te offeren voor projecten die het netwerk nog verder vast laten lopen? Gesteld dat het hierbij gaat om later bestuurlijke logica in de zin van we hebben ons nu eenmaal te houden aan de RES-afspraken, dan zijn voornoemde redenen wat Forum voor Democratie betreft aanbeveling om deze afspraken eens kritisch tegen het licht te houden en op dit punt eerder te vertragen dan te versnellen.

A085-GL/PVDA

Aandachtspunt

Voorzitter, laat ik beginnen met te zeggen dat GroenLinks-PvdA blij is om te zien dat onze motie Duurzaam bos- en bomenbeleid goed is geborgd in de herziening. Hiermee realiseren we 400 extra hectare grond. Dat betekent schonere lucht, meer ruimte voor natuur en meer plekken waar mensen kunnen ontspannen.

A086-GL/PVDA

Aandachtspunt

Ook waarderen wij de extra aandacht voor weidevogels en de bereidheid om waar nodig ook extra maatregelen te nemen. We willen wel benadrukken dat er voldoende oppervlakte voor weidevogels moet zijn. Nu het verlies weidevogelbeleid en kwaliteit elders mag worden gecompenseerd, verwacht GroenLinks-PvdA dat oppervlakte ook als kwaliteitseis wordt meegenomen en daar zullen we dan ook op gaan toetsen.

A087-GL/PVDA

Aandachtspunt

Voorzitter, als we kijken naar stikstofreductie, dan missen we in de herziening de ambitie om echt van het stikstofsloot af te komen. De reductiedoelstelling zijn op basis van een Kamerbrief nu bijgesteld en, voorzitter, Kamerbrief is binnenkort waarschijnlijk ook weer achterhaald.

A088-GL/PVDA

Aandachtspunt

Wij vragen het college om te onderzoeken of een emissieplafond ook niet eerder ingevoerd kan worden. Want nu wordt er gezegd richting 2035, maar het zou bijvoorbeeld ook kunnen in 2030.

A089-GL/PVDA

Aandachtspunt

Dan, voorzitter, over toekomstbestendig landbouw. Aandachtspunt wat we hierbij mee willen geven is dat we een duidelijke visie op een toekomstbestendige landbouw missen. Er staat vooral dat we landbouwgrond beter moeten gaan beschermen, maar er staat helemaal niet bij wat we vooral willen gaan doen. Dus wat is de stip op de horizon waar de provincie aan werkt? We hebben al vaker aangegeven, voor GroenLinks-PvdA betekent dat bijvoorbeeld in 2030 dat 15 procent van het landbouwareaal door biologisch natuurinclusieve boeren moet worden beheerd.

A090-GL/PVDA

Aandachtspunt

Dan, voorzitter, bij het onderdeel Leven met water is het principe water-, en bodem sturend nu opgenomen en dat is belangrijk, zeker in een provincie die steeds vaker te maken krijgt

met droogte, verzilting en wateroverlast. Wij verwachten dat dit principe ook echt wordt gebruikt wanneer ingewikkelde keuzes gemaakt moeten worden en niet een abstract principe blijft. En, voorzitter, bij dit onderdeel hadden wij ook verwacht dat er aandacht zou zijn voor het terugdringen van bestrijdingsmiddelen. Deze middelen hebben direct invloed op de waterkwaliteit, biodiversiteit en de gezondheid van mensen en het valt GroenLinks-PvdA op dat er hierover in de herziening niets terug te lezen is. Kan het college uitleggen waarom geen aanvullende maatregelen zijn opgenomen, vooral ook omdat we natuurlijk de KRW-doelstellingen willen gaan halen?

A118-JA21

Aandachtspunt

Boeren zijn onmisbaar voor voedselzekerheid en een vitaal platteland. De sector staat onder grote druk. Stijgende grondprijzen en claims door woningbouw, energietransitie en infrastructuur maken ondernemen steeds moeilijker. Uit de OER blijkt dat boeren in veel scenario's erop achteruitgaan. Hoe zorgt het college dat het agrarisch verdienmodel niet lijdt onder dit beleid?

A119-JA21

Aandachtspunt

Daarnaast benadrukt JA21 drie punten. Ten eerste, geen gedwongen uitkoop voor stikstof in het omgevingsbeleid. Ten tweede, handhaving van de uitzondering van het Groene Hart bij windzoeklocaties om landschap en landbouw te beschermen. Ten derde, geen stikstofzone van 250 meter rond de Nieuwkoopse Plassen, zoals aangekondigd, zonder harde garanties voor boerenperspectief.

A124-PvdD

Aandachtspunt

Het klimaat moet leidend zijn, we hebben meer natuur nodig. In sommige gebieden moet veeteelt niet meer mogelijk zijn. In de omgevingsvisie en het programma moeten natuur en dieren beter beschermd worden tegen bestrijdingsmiddelen. Tot nu toe heeft het Agrarisch natuurbeheer niet geleid tot meer vogels en beter insectenbestand.

A125-PvdD

Aandachtspunt

Daarnaast vinden we dat verouderde glastuinbouwgebieden moet kunnen worden omgezet naar wonen.

A126-PvdD

Aandachtspunt

Water- en bodem sturend gebeurt nog steeds veel te weinig, het waterpeil moet omhoog om ook de weidevogels echt een kans te geven. Dat wordt ook in het OER aangegeven en we vinden dat ook hier het omgevingsbeleid moet worden aangepast.

A127-PvdD

Aandachtspunt

Wat we in ieder geval wel goed vinden is dat de provincie heeft aangegeven om tot een toekomstbestendige landbouw te komen die duurzaam, economisch rendabel is en vooral binnen planetaire grenzen. Dat juichen we toe.

A103-PVV

Aandachtspunt

. Middels het ZH-PLG meent te provincie te willen werken aan natuurherstel, schoon water, klimaatmaatregelen en duurzame landbouw. Het klinkt allemaal mooi en ambitieus, maar de vraag is, wat betekent dit concreet voor de mensen die in het landelijk gebied wonen en werken?

A104-PVV

Aandachtspunt

Het ontwerp van de Herziening Omgevingsbeleid 2025 lijkt vooral wederom van bovenaf beleid op te willen leggen, wat uiteindelijk zonder echte inspraak de kloof tussen bestuur en samenleving verder zal doen vergroten. Laten we dat eens een keer niet doen. De provincie zegt weliswaar te willen samenwerken en te willen luisteren, maar dat blijkt telkens nergens uit. Effectief gezien wordt er weinig tot niets gedaan met de opmerkingen die niet in lijn zijn met het reeds ingezette beleid. In dat kader is onze fractie dan ook erg benieuwd in hoeverre de inbreng uit deze commissie, tezamen met de zienswijzen van inwoners en organisaties uit onze provincie, daadwerkelijk tot ingrijpende wijzigingen van het ontwerp zullen leiden.

A109-SGP

Aandachtspunt

Voorzitter, de SGP maakt zich zorgen om wat er weer toegevoegd is bij 5.2.1.1. Het gaat om de tweede en de derde toegevoegde bullet, inzichtelijk maken waar welk soort landbouw toekomstbestendig mogelijk is. Dat zouden we graag uitgewerkter willen zien. Wat is toekomstbestendig en welke maatregelen wil GS hiervoor nemen?

A110-SGP

Aandachtspunt

En voor beide punten die we net aan hebben gekaart over de bullets, trek op met en haal input op bij de sector zelf.

A111-SGP

Aandachtspunt

Dan veel gezegd over de zorgen over realisme van enorme toename weidevogelgebieden. Daar gaan we verder zelf niks aan toevoegen.

A112-SGP

Aandachtspunt

De PAS-melders zijn net ook al genoemd, daar sluiten we ons graag bij [BBB] aan.

A113-SGP

Aandachtspunt

Dan, de SGP mist beleid voor perspectief op grond voor boeren die willen extensiveren of die landbouwgrond omzetten naar natuurgrond in Natura 2000-gebied en dat daar compensatiegrond voor is. Dat kan ook grond zijn van TBO's. De vraag is of dat die dan langdurig bijvoorbeeld, zouden die naar een boer kunnen gaan in pacht of eigendom? En wij missen dat. Kan dat concreet door GS toegevoegd worden dat die grond niet per se van een boer afkomstig moet zijn, maar dat bij wijze van spreken ook de TBO's daar hun bijdrage aan leveren, zodat de boeren alsnog verder kunnen daar en gebruik kunnen maken van de grond, desnoods van de TBO's?

A114-SGP

Aandachtspunt

Voorzitter, we zijn blij dat in de coalitie nu ook ingezien wordt dat woningbouw en landbouw elkaar niet hoeven te bijten. De SGP vraagt, net als CDA, om een passende zinsnede of beleidsvoorstel waarbij recht wordt gedaan aan woningbouw en landbouw..

A120-Volt

Aandachtspunt

Volt ziet in deze ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2025 waardevolle intenties, maar we missen drie essentiële lijnen. Allereerst ontbreekt een echte langetermijnvisie. Waar wil Zuid-Holland over honderd jaar staan? We zien vooral maatregelen voor de komende tien jaar, terwijl juist de grote opgave klimaatadaptatie, biodiversiteit, verstedelijking vragen om een richtinggevend toekomstbeeld dat generaties overstijgt. Zonder dat grotere plaatje blijft het beleid reactief.

A121-Volt

Aandachtspunt

Ten tweede missen we een duidelijke koppeling met Europa. Veel ontwikkelingen worden in Brussel bepaald, natuurdoelen, landbouwtransitie, energie- en klimaatwetgeving. Hoe anticiperen we daarop? Hoe benutten we Europese fondsen en kaders strategisch? Die vragen blijven onbeantwoord, terwijl Europa geen externe factor is, maar een schaal waarop Zuid-Holland structureel moet meebewegen. Deze kans op een koppeling wordt volgens Volt volledig gemist.

A122-Volt

Aandachtspunt

Ten derde zien we onvoldoende scherpheid in de manier waarop ruimtelijke keuzes daadwerkelijk worden gemaakt. We hebben extreem schaarse ruimte. Multifunctioneel ruimtegebrek is belangrijk en noodzakelijk, maar het lost niet alle spanningen op. Wat doet de provincie wanneer claims elkaar uitsluiten? Wat is het afwegingsmechanisme bij botsende belangen, bijvoorbeeld tussen landbouw en natuur en tussen landbouw en water? Bij de lange termijn thema's is zo'n toetsingskader cruciaal, maar het ontbreekt nu.

A123-Volt

Aandachtspunt

Daarnaast valt het ons op dat de stukken veel spreken over emissies, grond, bodem en natuur, maar heel weinig over de mensen die de gevolgen dragen. Wat betekenen deze transitie voor de inkomenszekerheid van boeren, voor hun toegang tot omscholing en innovatie, voor mentale druk en voor intergenerationeel bedrijfsoverdracht? Zonder sociaal perspectief blijft het beleid incompleet. Hierom missen we de landbouwvisie van de provincie, dit is ook al eerder gezegd. Het is echt zo belangrijk dat deze visie ook landt in het omgevingsbeleid, maar daar gaan we pas in januari met elkaar over spreken. Kan GS aangeven hoe procesmatig deze visie nog kan landen in dit beleid?

A101-VVD

Aandachtspunt

Laat ik beginnen met NNN. De realisatie van nieuwe natuur draagt samen met het beheer en beschermen van natuur ook bij aan het oplossen van de vergunningscrisis, waardoor ruimtelijke ontwikkelingen weer mogelijk worden, zo staat ook in de stukken. Nu weet ik dat er veel stappen worden gezet voor de realisatie van NNN in 2027, maar gaan we het nu wel of niet halen? En welke risico's lopen we bij het niet-tijdig realiseren van NNN, bijvoorbeeld ten aanzien van het niet kunnen verstrekken van vergunningen wanneer we NNN niet tijdig, dus in 2070, realiseren? Graag een reactie van de gedeputeerde of we een risico lopen.

A102-VVD

Aandachtspunt

De provincie stelt als doel een stijging ten opzichte van 2019 van het aantal broedparen van de grutto met circa 3.500 broedparen en voor de akker- en bollenvogels een stijging van circa 300 patrijzen. Die aantallen kunnen weer indicatief vertaald worden naar een kwalitatieve opgave van 11.000 extra hectare inzet in het agrarisch natuurbeheer voor weidevogels en 1.900 extra voor akkervogels. Natuurlijk gaan wij de vogels en akkervogels ons aan het hart, maar wij realiseren ons ook dat het echt om grote oppervlaktes gaat. Hoe kansrijk zijn de nu voorgestelde doelen wat betreft het aantal broedparen en hectares? Uit het rapport van de WUR uit 2020 komt naar voren dat Zuid-Holland ongeveer 75.000 hectare gras- en voedergrassen heeft. Dan is de inzet om de 11.000 hectare extra in te zetten voor agrarisch natuurbeheer voor weidevogels wel erg veel. Hoe realistisch is dit?

Commissie Ruimte en Milieu

A139-BBB

Aandachtspunt

Collega Atzema die benoemde dit afgelopen vrijdag ook al en in deze stukken die vandaag voorliggen zit een behoorlijk aantal plannen uitgewerkt, zoveel zelfs dat er een leeswijzer en een nota van motivering nodig is om het een en ander goed te duiden. Meer dan 1.200 pagina's aan leesmateriaal. Ongetwijfeld hebben we hier, en daar werd net ook al aan gerefereerd, eerder ingestemd met dit proces, maar wat ons betreft is dit niet voor herhaling vatbaar. Het was logischer geweest als we op onderdelen al visies hadden vastgesteld die vervolgens verwerkt konden worden in het omgevingsbeleid,

A140-BBB

Aandachtspunt

De wijziging van het omgevingsbeleid is een agenda voor de lange termijn, voor de komende 10 of 15 jaar. Dat betekent dus ook fundamentele keuzes die in deze stukken ook zeker zitten. Vandaar dat wij ook nog zoekende zijn hoe onze inbreng het beste tot z'n recht komt. Daarom ook de vraag aan GS, hoe lezen wij terug welke wijzigingen tot stand zijn gekomen door de inbreng van de fracties en ook na de externe publicatie?

A141-BBB

Aandachtspunt

Wij zien in de Herziening van het Omgevingsbeleid veel goede bedoelingen. Gezonde leefomgeving, aandacht voor water en bodem, klimaat, natuur, ruimtelijke kwaliteit. Maar de balans ontbreekt wat ons betreft en juist die balans is essentieel voor de provincie waar mensen kunnen wonen en agrariërs kunnen werken en ondernemers groeien. Voorzitter, wij zien dat steeds meer woningbouwplannen worden afgewaardeerd tot zacht of zelfs verdwijnen, terwijl planuitval in Zuid-Holland toch al hoog is. Gemeenten krijgen de opdracht hun bouwopgave te halen, maar de provincie legt tegelijkertijd beperkingen op, waardoor plannen juist moeilijker hard te maken zijn. En kleine kernen worden hier al extra door geraakt, werd zojuist ook al benoemd. Een staatje erbij, of eventueel een wijkje erbij, cruciaal voor scholen en voorzieningen en vitaliteit, wordt onmogelijk door nieuwe beschermingsgebieden of regels die uitbreidingen als transformatie bestempelen. De praktijk leert namelijk dat voor iedere wijk circa 55 tot 60 procent van de oppervlakte bestemd wordt voor groen, voorzieningen, wegen en parkeren en daarmee blijft te weinig over voor kleine kernen en voor wonen. Ook de norm van 33 procent sociale huur werkt voor veel gemeenten vertragend en financieel onhaalbaar. Niet omdat ze niet willen, maar omdat het niet past in de lokale grond en kostprijzen. Volgens mij is in het wetsvoorstel Regie volkshuisvesting ook 30 procent opgenomen en daar willen we ook graag aan vasthouden.

A142-BBB

Aandachtspunt

Voor boeren stapelen de claims en beperkingen zich op, hogere grondwaterstanden, bodemdaling, uitbreiding van natuur en weidevogelgebieden, CO2-reductie stikstof et cetera. Wij missen structurele betrokkenheid van agrarische collectieven en vooral financiële

realiteitszin, water en bodem sturend kan niet zonder agrarisch maatwerk en beleid moet richting geven, niet op slot zitten. We willen vooral ook waken dat het huidige landbouwareaal te veel gaat krimpen om te worden ingezet voor andere opgaven. We moeten ons bewust zijn dat onze voedselzekerheid, en dat sluit ik mij ook aan bij de SGP, op het spel staat als we onze agrarische sector in Zuid-Holland op deze wijze gaan behandelen. Verder willen we toch ook echt beter inzicht om onze waterkwaliteit gedegen te gaan meten, zodat helder is waar de oorzaak ligt van de slechtere waterkwaliteit, waarbij te vaak, en wat ons betreft, onterecht iedere keer naar boeren wordt verwezen. We willen deze onderdelen ook graag terugzien in de landbouwvisie, voordat het omgevingsbeleid wordt aangepast.

A143-BBB

Aandachtspunt

Wij vinden het onaanvaardbaar dat GS toch zoekt naar windlocaties buiten, terwijl bestaande afspraken nog niet eens zijn uitgevoerd. Daar komt bij dat in en rond zoekgebieden woningbouw automatisch wordt geblokkeerd, daarmee komen energieambities boven de woningopgave te staan. Wat ons betreft is de kern van ons toekomstig energiebeleid kernenergie en daarbij mogelijk geothermie. Windturbines zijn niet kaart 24 geschikt voor lange termijn, blokkeren prioriteiten, zoals wonen en verpest ook de omgeving. Dat zie je wel als je door de Flevopolder rijdt of in de omgeving van de veenkoloniën komt. Een volgende fase voor SMR moet wat ons betreft duidelijk in het omgevingsbeleid terugkomen.

A129-CDA

Aandachtspunt

Wat betreft woningbouw. Verdichten is noodzakelijk, maar geen oplossing voor alle gemeenten in Zuid-Holland. Zeker in het landelijke gebied worden door gemeenten en bewoners gevraagd om de mogelijkheid van maatwerk. Daar mogen we onze ogen niet voor sluiten. Daarnaast zullen ook in het landelijk gebied de mogelijkheden van hoogbouw, met beperkte hoogte benut moeten worden, gezien de grote opgave die er ligt. De PARK heeft bij zijn kennismakingsbijeenkomst al aangegeven dat hier in de landen goede alternatieven voor zijn ontwikkeld die zijns inziens ook in Zuid-Holland toegepast zouden kunnen worden.

A130-CDA

Aandachtspunt

Qua infrastructuur. Het credo is nog steeds eerst ontsluiten, dan pas bouwen. Dat geldt voor woonwijken, maar ook voor bedrijventerreinen en bedoeld wordt hier infrastructuur in brede zin verkeer en nutsvoorzieningen, waarbij nieuwe bedrijventerreinen en woonwijken zoveel als mogelijk zelfvoorzienend zouden moeten zijn op het gebied van energie en water. Graag hoor ik daar een reactie op van GS wat hun gedachte daarover is

A131-CDA

Aandachtspunt

Bedrijventerreinen. Deze zijn in de visie opgenomen, maar als CDA willen we er wel voor waken dat hiervan stukken afgeknabbeld worden, omdat deze op korte termijn niet ingevuld

worden. De groei van de circulaire economie zal zeker in de aanvangsfase extra ruimte vragen, waarna vervanging van bestaande bedrijvigheid op gang kan komen.

A132-CDA

Aandachtspunt

Ruimte voor voedselproductie. De beheersing van het niveau van voedselproductie is in de tuinbouw op een hoog peil. Extra ruimtevraag zit daar op het eerste gezicht met name in het logistieke gedeelte. Daarentegen is de zogenaamde koude grondproductie sterk afhankelijk van externe omstandigheden en kan van jaar tot jaar sterk variëren. Ook zal in samenspraak met de sector goed gekeken moeten worden naar een dual-use van de gronden. Bij het beheren van natuur en het verbeteren van bijvoorbeeld omstandigheden voor weidevogels, hebben beheercollectieven hun waarde al bewezen.

A133-CDA

Aandachtspunt

Ruimte voor natuur. In een dichtbevolkte provincie als Zuid-Holland ontkomen niet aan een dual-use van gebieden, bijvoorbeeld natuur-recreatie, agrarische grond en

natuur, binnenstedelijk klimaatadaptatie en natuur. En het gezegd, de natuur laat zich niet dwingen, is hier van groot belang. Het is maar de vraag of de maatregelen die op papier bedacht worden in de praktijk wel altijd zo uitwerken. Wij vragen dan ook om dit goed te evalueren. Bijvoorbeeld de compensatie grond voor weidevogels, in mijn vragen kwam dat ook terug en dat wordt dus gedeeld met de commissie, waar wel een controleerbaar punt ligt, is de tijdige aansluiting en vervolmaking van ecologische verbindingzone. Op de kaartviewer zijn diverse onderbrekingen van deze structuur zichtbaar. Dat lijkt een aandachtspunt.

A134-CDA

Aandachtspunt

Ruimte en volksgezondheid. Voorzitter, de omgevingswet noemt het onderwerp volksgezondheid nadrukkelijk, waarbij de input van experts onmisbaar is. In de stukken wordt de GGD een enkele keer genoemd, maar zeer weinig specifiek. GS heeft ook aangegeven dat er bij de GGD geen capaciteit is om de provincie Zuid-Holland te adviseren. De GGD heeft echter wel een stuk opgesteld met de titel Bestuurlijk Handvat Gezonde Leefomgeving. Er is dus bij de GGD wel degelijk aandacht voor. Er wordt dan gedacht aan luchtverontreiniging, wonen in een groene omgeving en waterkwaliteit. Niet aan de orde komt de inrichting van het landschap, bijvoorbeeld vernatting, kan een ideale biotoop zijn voor de ontwikkeling van muggen die op hun beurt virussen kunnen overdragen. Op dit moment speelt dit bijvoorbeeld in Zuid-Spanje. Het gaat hier te ver om een complete risicoanalyse te beschrijven, maar wij willen GS wel de suggestie meegeven om in overleg met de GGD capaciteit te gaan organiseren, bijvoorbeeld door een half fte te financieren vanuit de provincie, zodat er altijd capaciteit is voor advies.

A152-CU

Aandachtspunt

We spreken over een hele grote wijziging van het omgevingsbeleid, andere fracties zeiden dit ook al, en ik hoorde de fractie van GroenLinks-PvdA terecht zeggen, dit is een erfenis van deze Staten. We bepalen hiermee de koers voor de lange termijn. Dat legt een enorme verantwoordelijkheid op ons. Het is ook een waarschuwing die ik hoor als ik met wethouders in gesprek ga, en sluit ik me aan bij de woorden van de heer Van Waaij, want die waarschuwen als je dit op deze manier doet, dan zet je massief een slot op de deur voor woningbouw en kleine kernen en dan gaan we in de toekomst, en misschien niet in de nabije toekomst, maar wel op die langere termijn enorm veel spijt van krijgen.

A153-CU

Aandachtspunt

Voorzitter, het punt van dichtheid van woningen heb ik vrijdag ook al gemaakt. Ik sluit me aan bij wat de heer Van Waaij daar ook over gezegd heeft. Daar hebben we eerder ook andere richting in gewezen, expliciet niet gekozen om daar niet die ondergrens in te leggen en wat de ChristenUnie betreft, houden we daar ook aan vast.

A154-CU

Aandachtspunt

. Ik sluit me ook aan bij de fracties die opmerkingen hebben gemaakt over de integraliteit en dat het moeilijk is om te overzien hoe keuzes op elkaar ingrijpen. Dat blijft natuurlijk altijd de uitdaging bij al die ruimtelijke keuzes die we hier te maken hebben in de provincie en daar zoeken we op de beste manier onze weg in. Maar ik denk dat we daar als Staten nog beter in geholpen kunnen worden. Ik sluit me aan bij de vragen die daarover gesteld zijn.

Voorbeelden die ik hierbij noem is, we hebben voorstellen voor uitbreiding van windzoeklocaties, maar dan krijgen we ook bewonersbrieven die zeggen, maar op deze plek is een nieuwe woonwijk, Buytewech-Noord voorzien, hoe houdt verhoudt zich dat tot elkaar? Hoe verhouden windzoeklocaties zich tot restricties vanwege vliegverkeer?

A155-CU

Aandachtspunt

Zo zijn er heel veel punten waar ruimtelijke opgaven op elkaar ingrijpen die wij voor mijn gevoel, en dat is misschien ook onze menselijke tekortkoming dat 2.000 pagina's gewoon moeilijk te bevatten is en er zijn heel veel kaartjes en overzichtskaarten voor nodig, in mijn hoofd krijg ik het gewoon niet allemaal op elkaar gelegd, dus daar hebben we ook gewoon hulp bij nodig denk ik. Die uitdaging zou ik toch ook aan GS willen meegeven voor het vervolg van dit proces.

A128-D66

Aandachtspunt

Voor mij is de hoofdlijn bij de behandeling van de herziening of deze herziening integraal in elkaar zit, of we als PS bewust zijn van de keuzes die we maken en op welke manier

gebiedsgericht werken wordt ondersteund. Afgelopen vrijdag viel mij op dat iedere fractie, waaronder de mijne en ikzelf in persoon, een aantal meegevers formuleert op basis van wat er dan toevallig voorligt, weer op de sectorale manier van werken. Ik denk eerlijk gezegd niet dat ik mezelf dat kan verwijten, want ik wil graag door GS door deze keuzes heen worden geleid en waar dat schuurt en waar we dan voor kiezen. In de eerste plaats kijk ik daarom uit naar de sessie waar we de vijf grootste schurende thema's gaan bespreken. Daar kijk ik erg naar uit.

A151-FvD

Aandachtspunt

Dan onze aandachtspunten over het onderliggende proces zelf, dat kant nog wal raakt. Het Omgevingseffectrapportage, in het kort de OER, dat rapport kan niet dienen als een juridische basis voor dit beleid. Het voldoet niet aan de eisen van een plan-MER onder artikel 16.32 van de Omgevingswet. Is Gedeputeerde Staten dat met Forum voor Democratie eens? En als laatste, voorzitter, het advies van de commissie MER is niet verwerkt en alternatieven uit de RES zijn niet onderzocht. Bovendien ontbreken nieuwe wetenschappelijke inzichten, zoals de erosie van de coatings of ook BPA.

A148-JA21

Aandachtspunt

In plaats van grote ruimtelijke vraagstukken met windenergie te verspillen, willen wij ruimte voor groei van kleine kernen, maar dan wel opletten met de woorden van de heer Van Waaij van zojuist, terwijl het Groene Hart gevrijwaard wordt.

A149-JA21

Aandachtspunt

En het Goereese afstandsnormen protocol vinden wij een mooie eerste stap. Dat is vorige week door mevrouw Both de Both-norm is genoemd, dus daar zijn we heel erg voorstander van, goede eerste stap.

A150-JA21

Aandachtspunt

Boeren moeten kunnen blijven boeren en daar de ruimte voor krijgen

A135-SGP

Aandachtspunt

Landbouwsector moet veranderen, wel perspectief behouden. Beslissingen op data steunen als het gaat om waterkwaliteitbeoordelingen.

A136-SGP

Aandachtspunt

Het grondwaterpeil kan efficiënter worden verhoogd via methoden als een waterinfiltratiesysteem, zodat de functies behouden blijven. Het verhogen van peil opzet belemmert landbouw en biodiversiteit en veroorzaakt extra uitspoeling van nutriënten

A137-SGP

Aandachtspunt

Ook de vraag of er bereidheid is om aan te geven bij de voorgestelde windenergiegebieden per gebied, of dat wij inzicht krijgen in de huidige functie van het gebied waar de turbines moeten komen, welke ideeën en voorstellen voor deze gebieden al bekend zijn op dit moment. Dus inzichtelijk maken ten koste van wat deze gebieden aangewezen gaan worden, zodat wij ook ruimtelijk daar inzicht in krijgen.

A138-SGP

Aandachtspunt

In 2022 is de visie Merwedelingelijn gepresenteerd. Het gaat om verstevigen van personenvervoer over het spoor in plaats van de weg in de regio Drechtsteden. Ook in deze herziening neemt GS geen ruimtelijke elementen op om deze visie te ondersteunen. Hoe kan dat? Vraagt SGP dat dan aan GS. Het lost het woningbouw probleem grotendeels op boven de A15 en niet alles gaat dan over de weg. Dus dat is eigenlijk wel een heel belangrijk stukje om daar ruimte voor te reserveren. Hoe wil GS dan de woningnood boven de A15 oplossen als de verbinding, als we niet eerst kunnen bewegen dan bouwen?

A161-SGP

Aandachtspunt

Is GS wel positief over de visie Gezonde Maritieme Delta 2050? Waarom wel of niet? En is GS bereid om dat in de herziening daarop te repareren?

A156-Volt

Aandachtspunt

We kunnen het ons niet veroorloven om beleid te maken dat niet toekomstbestendig is. Ruimte is schaars klimaatadaptatie, natuur, mobiliteit en energie. Voldoen aan Europese doelstellingen/normen voor gezonde leefomgeving. Om deze doelen te halen hebben we een helder beeld nodig. Waar staan we nu op het behalen van deze doelen. Wat is er nodig en wanneer halen we de doelen dan wel? Welke risico's lopen we financieel, juridisch? Kan GS PS informeren met een tijdlijn wanneer de doelen wel gehaald worden incl risico's juridisch, financieel en maatschappelijk?

A157-Volt

Aandachtspunt

Dat vraagt dat we minder handelen vanuit afzonderlijke nationale of provinciale belangen en

juist meer vanuit een gezamenlijke regionale strategie. Door deze afwegingen breder en integraler te maken, kunnen we veel efficiënter omgaan met de ruimte die we hebben. Voor Zuid-Holland, een van de dichtstbevolkte regio's van Europa, is efficiëntie geen luxe, maar namelijk een noodzaak.

A144-VVD

Aandachtspunt

Dus sta mij toe. Ik heb het eerder genoemd, ik vond de herziening, en dat heeft met de grote te maken dat heeft met van alles nog wat te maken, maar ik vond hem onoverzichtelijk. Ik vraag dit huis ook om rekening te houden met het feit dat mensen die kleurenblind zijn, daar ook wat van vinden. Ik kan u vertellen namelijk dat iemand die kleurenblind is voor rood en groen en dan onderstreepte teksten ziet, werkelijk niks meer kan lezen. Dus ik ben echt dag en nacht bezig geweest om te proberen om de nieuwe teksten goed tot me te nemen. Ik ben namelijk kleurenblind voor rood en groen en ik snap wel hoe een verkeerslicht in elkaar zit.

A145-VVD

Aandachtspunt

Ik kom opeens een ondergrens tegen voor het aantal woningen per hectare, waarvan ik de argumentatie niet gevonden heb en ik zie hem ook niet. We hebben daar ook in de afgelopen jaren, hebben wij gezegd van we zetten geen ondergrens in, we proberen gewoon steeds zo veel mogelijk huizen op een hectare te laten plaatsen.

A146-VVD

Aandachtspunt

Dan zie ik een tone of voice in het verhaal die opeens gaat van ja, mits naar nee, tenzij. Tenzij ik de slagboomprocedure in artikel 7.3.7 niet goed heb begrepen, maar dat terzijde.

A147-VVD

Aandachtspunt

Dan een oproep naar ons allen. Dames en heren, heel simpel, op het moment dat wij bezig waren met de inzet op de ruimtelijke kwaliteit en de ruimtelijke puzzel, deden we dat met naar eer en geweten de meest goede bedoelingen. Maar toch zie ik nu dat de meest goede bedoelingen nu door de realiteit worden ingehaald. Die realiteit is dat de ruimte voor kleine kernen, voor dorpen gewoon helemaal dicht hebben gezet doordat we de ruimte voor landbouw en open ruimte een ondergrens hebben gegeven, terwijl we de ruimte voor wonen en werken een bovengrens hebben gegeven en daarnaast onze herziening volgooien met nieuwe weidevogelgebieden. Ik ben helemaal niet tegen weidevogels. Maar werkelijk elke relatief kleine kern hier in de omgeving, die zit nu helemaal groen dichtgebouwd. Op het moment dat je naar de kaart gaat kijken, de geokaart van weidevogelgebieden en de uitbreiding daarvan, dan zie je gewoon dat het Groene Hart eigenlijk een soort openluchtmuseum aan het worden is. Ik woon zelf in dat Groene Hart en ik kan me daar prima in bewegen, maar ik weet ook wel dat de realiteit en de papierenwerkelijkheid af en toe gewoon ver van elkaar af liggen. Dus ik vraag daarin ons als PS, collega's en ambtgenoten,

hoe je het noemen wil, denk na de komende beslissing in de herziening gewoon goed na of dit uiteindelijk is wat we willen, de ruimte op slot zetten. Denk daar goed over na.